

Naročnina listu: --
Celo leto . . . K 10—
Pol leta . . . 5—
Četrť leta . . . 250
Mesečno . . . 1—
Zunaj Avstrije: ---
Celo leto . . . 15—
Posamezne številke
-- 10 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
se računajo po 12 v. in
od 6 redne petkovske pri
večkratnih oznanilih velja
popust. —
„Straža“ izhaja v po-
deljek in petek popoldne.
Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
Doroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Grof Clam-Martinic ministrski predsednik.

Pl. Spitzmüller ni mogel sestaviti novega ministrstva. — Četverosporazum odklanja našo mirovno ponudbo. — Lloyd George, Briand in Sonnino govorili o naši ponudbi. — Na bojiščih nič posebnega. — Tisza namestnik palatina.

Grof Clam-Martinic ministrski predsednik.

Pl. Spitzmüller kot ministrski predsednik odstopil.

Dunaj, dne 20. decembra.

Z ozirom na splošni politični položaj je tajni svetnik dr. pl. Spitzmüller nalogo, ki jo je sprejel, da sestavi ministrstvo, cesarju zopet odložil v roke. Grof Clam-Martinic je dobil naročilo, da sestavi novo ministrstvo. Novi ministrski predsednik je cesarju že predložil novo ministrsko listo.

Novi ministri.

Novo ministrstvo je sestavljeno sledeče:
Ministrski predsednik in poljedelski minister: grof Clam-Martinic.
Minister za notranje zadeve: baron Handel.
Finančni minister: dr. pl. Spitzmüller.
Pravosodni minister: baron pl. Schenk.
Trgovinski minister: dr. Urban.
Minister za javna dela: baron Trnka.
Minister za uk in bogočastje: baron Hussarek.
Domobranski minister: baron Georgi.
Železniški minister: baron Georgi.
Minister za Galicijo: dr. pl. Bobrzynski.
Nemški minister-krajan: Baernreither.

Novo ministrstvo.

Maribor, 21. dec.

Ministrsko listo je v potrjenje izročil ne dr. pl. Spitzmüller, marveč grof Clam-Martinic, to je uspeh

Spitzmüllerjevih pogajanj za sestavo ministrstva. Spitzmüllerjevi naporji so kazali vse znake težkega poroda in ko se je že obljubljal rezultat, se je pojavil mrtev plod. Ko je bil ta zakopan, je nastopil — Clam-Martinic ter v kratkem času oživil in ministrsko listo.

Spitzmüllerja so nemški listi pozdravili s pričakovanjem in navdušenjem. Hvali njegovih velikih sposobnosti glede na razum in voljo se je pridruževala hrupno izražena želja po izvenparlamentarni izpolnitvi znanih nemških zahtev, segajočih od naj-severnejše točke v Galiciji do najbolj južnega kraja v Dalmaciji. Napram takim prevročekrnim zahtevam je Spitzmüller začel uporabljati zavor, češ, da je prva in najvažnejša njegova naloga pogodba z Ogrsko. Ko pa so meročajni činitelji raztegnili njegovo nalogo na izvršitev vseh notranje-političnih avstrijskih zadev, ob enem pa območje njegovih sredstev omejili na parlamentarno polje, je Spitzmüllerjevo pogajanje in sestavljanje obtičalo na — mrtvi točki.

Novo ministrstvo bomo sodili po njegovem programu in njega izvršitvi. Zabeležiti moramo zopet ono, Jugoslovane tako neprijetno dirnjajoče dejstvo, da tudi topot ni na ministrski listi ne Slovence ne Hrvata. Ko gre za rešitev vseh notranje-političnih avstrijskih zadev, bi moral tudi hrvatsko-slovenski narod, ki prebiva po pokrajinah, ki so za bodočnost Avstrije največjega pomena, v ministrstvu imeti svojega zastopnika.

O novem ministrskem predsedniku je znano, da je krščanskega svetovnega naziranja in politično konzervativnega mišljenja. Je li res, kar piše o njem „Grazer Tagblatt“, da namreč pripada tistim konzervativnim veleposestnikom, ki jih je svetovna vojna v toliko odgojila, da so uvideli potrebo nemškega državnega jezika in ustavne odcepitve Galicije, o tem sedaj še ne moremo izreči svoje sodbe. Pričakujemo pa, da nastopi z reformnim načrtom, ki zagura vsem avstrijskim narodom, in med njimi tudi slovenskemu, narodno samostojnost, narodni razvoj, in napredek.

Program nove vlade.

Dunaj, 20. dec.

Novo ministrstvo bo do 31. decembra t. l. rešilo pogodbo z Ogrsko, v kolikor bo med obema vladama prišlo do sporazuma, kar bi bilo kot podlaga za trgovinska pogajanja z Nemčijo. Končnoveljavnost rešitev pogodb bi se naj ravno tako kot trgovinske pogodbe izvršile potom državnega zbora. Vlada bo v najbližjem času stopila s strankami radi preuredbe razmer v Avstriji v stik in bo skušala samoumevno tudi v vseh drugih aktualnih vprašanjih, kakor: državnozbornski poslovnik, državni jezik itd., v najkrajšem času doseči rešitev.

Kako je prišlo do spremembe?

Iz Dunaja se dne 20. dec. poroča:

Pred današnjim zborovanjem nemškega Nationalverbanda se je poslancem naznanilo, da je grof Clam-Martinic dobil od cesarja nalog, da on sestavi ministrstvo, ker je dr. pl. Spitzmüller sestavo ministrstva odložil. Ob 10. uri predpoldne se je pod predsedstvom načelnika dr. Grossa v sobani Poljskega kluba nemški Nationalverband zbral h glavni skupščini. V trenutku, ko bi se naj pričela posvetovanja, je dr. Urban naznanil, da je dr. pl. Spitzmüller od svoje misije odstopil in da je grof Clam-Martinic dobil nalog, da sestavi novo vlado.

Dr. Spitzmüller se je do tega koraka odločil v prvi vrsti radi tega, ker je dobil naročilo za sestavo ministrstva ne samo za omejeno nalogo, to se pravi ne samo za izvršitev pogodb, za ureditev jezikovnega vprašanja, in samostojnost Galicije, temveč tudi za izvršitev vseh politično-parlamentarnih nalog. Sestava Spitzmüllerjevega kabineta je, kakor se zdi, izključno radi te stvarne razteze trčila na velike težave, ki so ga končno privedle do tega, da je svojo misijo položil zopet v vladarjeve roke.

Grof Clam-Martinic, ki je določen za ministrskega predsednika, utegne vse osebnosti, ki jih je izbral Spitzmüller, sprejeti v svoj kabinet. Opoldne sta se vrnila poslanci Gross in Urban od konferen-

LISTER.

Polnočnica.

Pravljica.

„Ze vabi k polnočnici zvon.
Oj mati, slišite zvonjenje?
Kako odmeva krasni don,
rožilo se je odrešenje!“

Praznično krilo dajte mi,
da v cerkev grem k daritvi sveti,
ker tamkaj hočem z angelci
Detetu čast in slavo peti.“

„Ostani, hčerka, le doma,
nevarna pot je tje in daljna,
saj jutri boš ob zori šla,
doni še jutri pesem hvalna.““

„Pustite mati me, naj grem,
ker daleč je na kraj doline,
da, preden v cerkvico prispem,
polnočnica brez me ne mine.“

Oblekla je praznično se
in knjigo molitveno vzela,
a mater pri odhodu še
prisrčno enkrat je objela.

Ze cerkev v svitu se blišči,

luči stotere v njej gorijo,
in orgel glas po njej vrši,
le pesmi tukaj ne donijo . . .

Ze polna cerkev je ljudi,
ki čakajo na opravilo,
pa bleđi so in brez krvi
in belo njih je oblačilo.

Prestraši dete silno se,
a babica, glej, ljubko vabi,
nevidna moč jo vleče tje,
pri babici ves strah pozabi.

Zdaj vstopi nemo mašnik star,
da blagoslovi tukaj zbrane;
pokleknejo vsi pred oltar,
le naše dete se ne gane.

Ko opravilo se konča,
nebrojnih lučic svet izgine,
izgine družba naglo vsa,
kot trenil bi, v grobov temine.

Le dete je ostalo tam — — —
Ko zjutraj pride skrbna mati
deteta iskat v božji hram,
ga najde — mrtvega ležati.

—č.

Zgodba o materinem srcu.

Ob bretajnski obali na Francoskem stoji neka velika, samotna skala. V razpoklinah prebivajo mor-

ski galebi. Tukaj ne raste nobeno drevo, niti grm, samo revna trava poganja tuintam iz skalovja. Toda krasen je od tu pogled na morje, kajti skala je potisnjena daleč naprej v morje, katerega valovi butajo z veliko srditostjo ob njo. In ker je ta skala daleč vidna mornarjem, so sezidali v davnih časih na njej kapelico, katere vitki stolpič pozdravlja prišle, kakor odhajajoče. Zvon v stolpu je bil pa zelo skrivnosten. Ni bilo nobene vrvi obešene na njem in tudi nikdar ni kdo zvonil. Včasih pa, tako pripoveduje pravljica, je začel zvoniti sam od sebe, in kdor je slišal skrivnostni glas, je padel na kolena in molil, kajti to zvonjenje je pomenilo, da se nahaja kateri mornar v smrtni nevarnosti.

Bretajnski mornarji so se posebno radi pripogledali Naši Ljubi Gospej od zvona. Stene te cerkve so bile pokrite z darovi in noč in dan je gorela luč pred sveto podobo. Potem so pa prišla grozna leta revolucije in državljanskih vojn; darovi so bili zaplenjeni, cerkve razdrta, stolp podrt in požgan — tako da so od cerkvice ostale samo črne razvaline.

In zvon? Bil je izginil in nihče ni vedel, kje se nahaja.

Vendar skala ob morju ni bila tudi sedaj ne zapuščena. Mornarji so še vedno obiskovali kraj, predno so odjadrali na morje, še pogostejše pa so prišle njihove žene in otroci. Z rožnim vencem v roki so klečali pred podobo, ki se je bila ohranila skoro čudežno na neki na pol razpadli steni. Pobožne roke so naredile nad podobo preprosto streho in ta podoba, okoli katere so divjali morskí viharji, je vlekla bolj srca ljudi k sebi, kakor mojstrsko delo, ki stoji na marmornatem oltarju.

ce, ki sta jo imela z Clam Martinicem, v poslansko zbornico, pa nista podala nikakega poročila o političnem položaju, marveč sta si tozadevne referate pridržala za večerno glavno skupščino.

Pogajanja radi vstopa poslanca Urbana v ministrstvo.

Dunaj, 20. dec.

Nemški Nationalverband je imel dne 20. t. m. cel dan posvetovanja, v katerih se je razpravljalo o političnem položaju, s posebnim ozirom na spremembo situacije radi sestave novega ministrstva po grofu Clam-Martinicu. Ob 5. uri popoldne se je sestalo načelstvo zveze, ki je o storjenih sklepih poročalo glavni skupščini.

Ko je dobil dr. pl. Spitzmüller zadnjo soboto nalog, da sestavi ministrstvo, je pozval poslanca Urbana, naj vstopi v njegov kabinet. Dr. Urban je ponudbo odklonil, ker je bila vladi takrat stavljen nalog omejena. Dr. Urban je o tem poročal načelstvu nemško-nacionalne zveze, dr. Grossu. Kmalu nato je pa dobil grof Clam-Martinic nalogo, sestaviti ministrstvo. V pondeljek je že stopil grof Clam-Martinic v stik z dr. Urbanom in mu je ponudil ministrski sedež. Poleg njega bi naj vstopil v ministrstvo tudi dr. Baernreither kot minister brez portfelja.

Danes (20. dec.) se je zveza znova sestala in topot je dr. Urban naznanil zborovalcem, da je dobil ponudbo, naj vstopi v ministrstvo. Po kratkem razgovoru so se podali člani zveznega načelstva — dr. Gross, Wolf in Damm — k načelništvu krščanskih socialcev in so mu poročali o tej nameri. Od strani krščanskih socialcev so prisostvovali posvetovanju: dr. Weißkirchner, Steiner, Liechtenstein, Gessmann, Fuchs in Schmid. Vsepih posvetovanj je bil, da se je izrazila želja, naj dr. Urban vstopi v kabinet, da bodo nemške stranke zastopane v vladi, ki ima rešiti zelo važna vprašanja.

Pri sledečem posvetovanju z novim ministrskim predsednikom grofom Clam-Martinicem se je doglalo, da bo vlada pogajanja glede nagodbe z Ogrsko končala, toda ta nagodba se mora rešiti parlamentarnim putem. Vlada bo tekom najkrajšega roka ustvarila tiste pogoje, ki bodo dovedli do plodonosnega in uspešnega delovanja državnega zbora. Nadalje se je vzelo na znanje, da bo dr. Baernreither vstopil v kabinet kot minister brez portfelja.

Ko je načelnik dr. Gross popoldne o teh sklepih poročal v skupščini nemškega Nationalverbanda, je skupščina sprejela resolucijo, da pozdravlja vstop dr. Urbana v ministrstvo, ter mu za njegovo osebo izraža popolno zaupanje. Dr. Urban sme računati na podporo nemške zveze.

Grof Clam-Martinic.

Novi avstrijski ministrski predsednik grof Henrik Clam-Martinic je bil rojen 1. januarja l. 1863. Njegov oče, Rihard grof Clam Martinic, je bil nekdanji podpredsednik avstrijske državne zbornice. Novi ministrski predsednik je bil spremljevalec rajnega nadvojvode Franca Ferdinanda na njegovem svetovni potovanju in se ga je tudi pozneje smatralo kot osebnega prijatelja rajnega prestolonaslednika. Grof Henrik Clam-Martinic je bil izvoljen kot zastopnik veleposestva v češki deželni zbor leta 1894, leta 1902 je bil imenovan za dosmrtnega, nekoliko pozneje pa za dednega člana avstrijske gosposke zbornice, kjer se je pridružil desnici zbornice. Dolgo vrsto let je bil stalen član delegacij, kjer se je posebno zanimal za vprašanja oborožene sile naše države. Odkar je leta 1909 postal namestnik načelnika kluba konzervativnih veleposestnikov v češkem deželnem zboru, je stopil pri posredovalnem delu tega kluba med Čehi in Nemci opetovano v ospredje. Ko je bil leta 1913 kot naslednik grofa Thuna izvoljen za predsednika desnice, je dobil tudi upliva na parlamentarno politiko. Tako je n. pr. bil poročevalec o kompromisu, ki ga je dogovorila skupna komisija obeh državnih zbornic glede finančnega načrta meseca januarja 1914. V zadnjem času se je živahno vdeleževal prizadevanj, da se v Avstriji zopet upostavi parlamentarno življenje. Odkar je izbruhnila vojna, je opravljal vojaško službo kot kavalerijski ritmojster. Dne 31. oktobra 1916 je postal v Koerberjevem kabinetu poljedelski minister.

Novi trgovinski minister dr. Urban. Rojen je bil v Pragi kot sin nemških staršev. Njegov oče je bil leta 1848 praški župan. Že v pričetku 80 let preteklega stoletja se je novi trgovinski minister začel udeleževati narodnostnih bojev med Čehi in Nemci kot zastopnik čeških Nemcev in je igral ter še igra sedaj v teh bojih vodilno politično vlogo. Leta 1911 je postal finančni referent v češkem deželnem zboru. Dr. Urban je bil do razpusta češkega deželnega zbora namestnik deželnega maršala na Češkem. Po očetu je podedoval poldrugo stoletje staro pivovarno in je torej po poklicu pivovarnar.

Novi trgovinski minister dr. Urban.

Novi trgovinski minister dr. Urban je star 60 let. Rojen je bil v Pragi kot sin nemških staršev. Njegov oče je bil leta 1848 praški župan. Že v pričetku 80 let preteklega stoletja se je novi trgovinski minister začel udeleževati narodnostnih bojev med Čehi in Nemci kot zastopnik čeških Nemcev in je igral ter še igra sedaj v teh bojih vodilno politično vlogo. Leta 1911 je postal finančni referent v češkem deželnem zboru. Dr. Urban je bil do razpusta češkega deželnega zbora namestnik deželnega maršala na Češkem. Po očetu je podedoval poldrugo stoletje staro pivovarno in je torej po poklicu pivovarnar.

Minister dr. Baernreither.

Dr. Jožef Marija Baernreither je bil rojen leta 1845 v Pragi. Po vseučilišnih študijah je vstopil v državno službo, kjer je ostal, dokler ni bil leta 1885 izvoljen v državni zbor. V Thunovem ministrstvu je bil leta 1898 trgovinski minister. Ko je Thunovo ministrstvo odstopilo, je bil imenovan za člana gosposke zbornice. Dr. Baernreither pripada nemško-nacionalni stranki, katere ga prišteva med svoje najodličnejše pristaše.

Notranji minister Handel.

Novi minister notranjih zadev Erazem baron Handel je bil cesarski namestnik na Gornjem-Avstrijskem. Ko je notranji minister princ Hohenlohe šel na dopust, se je baronu Handlu poverilo začasno vodstvo notranjega ministrstva. Dobil je nalogo, da izdela postavne predloge o novi uredbi v Avstriji. Ko je po Stürgkhovi smrti prišel na krmilo Körber, se je baron Handel vrnil na svoje poprejšnje mesto v Linc.

Pravosodni minister dr. Jožef baron Schenk.

Dr. Jožef baron Schenk, sedanj pravosodni minister je bil tretji senatni predsednik pri upravnem sodišču in je odlikovan z raznimi redovi.

Hrvatski sabor.

Dne 18. t. m. je imel hrvatski sabor sejo. — Predsednik je predlagal, naj sabor sklene poslati kralju adresu ter naj izvoli odbor 15 članov, da sestavi to adresu.

Poslanec Hrvoj in tovariši, so podali v imenu vseh treh državnopravnih strank hrvatskega sabora sledeči predlog:

Ker hrvatskemu saboru kot predstavitelju suverenega hrvatskega naroda ni doslej došlo neposredno od Nj. Veličanstva kralja Karela IV. sporočilo o njegovem nastopu vlade, predlagajo podpisati, naj sabor sklene:

1. Pozivlja se predsedstvo sabora, naj izposluje pri Nj. Veličanstvu kralju poseben reskript, s katerim bo Nj. Veličanstvo hrvatskemu saboru neposredno naznanilo smrt blagopokojnega kralja Nj. Veličanstva Franca Jožefa I. in nastop svojega vladanja.

2. Predsedstvo sabora mora tekom petih dni podati saboru izveste o vspehu svoje akcije za izposlovanje takega reskripta.

3. Dokler sabor ne dobi tega reskripta, sabor ne vzame ne v odseku ne v plenumu v pretres načrta o indenniteti, ki ga hoče vlada predložiti.

Z ozirom na to, da gre za čast hrvatskega naroda in njegovo pravo, da bo pri prvem vladarskem dejanju svojega vladarja smatran in priznan za suverenski in pravno samostalni subjekt, zato zahtevamo za ta predlog nujnost in glasovanje po imenih.

Nujnost je bila temu predlogu po debati, v katero so posegli poslanci Hrvoj, Surmin, Vučetić in Radić, soglasno priznana.

Ban baron Skrlac je izjavil, da je uradnim potom naznanil smrt Nj. Veličanstva Franca Jožefa I. in nastop vlade novega kralja Karela IV. Po ustavnih načelih ima ban pravico, dati take izjave. Prememba na prestolu je bila banu naznanjena z najvišjim pismom. Ban je mnenja, da ugovori niso utemeljeni, ker je posebno pooblaščen, sporočiti novemu kralju pozdrav, za to želi, naj se podani predlog odkloni.

Poslanec Akačić je izjavil, da ne gre saboru postavljati na nivo kake županijske skupščine in da kar ban naznani smrt kralja in nastop novega vladarja, (Poslanec Peršič: To smo že čitali v časopisih!) Ne zadostuje banova izjava, da sporoča saboru kraljev pozdrav. Odgovoren za to je največ ban. Prememba na prestolu se je zgodila v izrednih razmerah. V takem času je potrebno, da se na svečan način vsaj s kraljevskim dopisom naznani hrvatskemu saboru prememba na prestolu, kakor se je to že naznanilo ogrskemu saboru, Hrvatski sabor ne more stopiti pred svojega kralja, dokler ne dobi ustavnim potom obvestila o premembi na prestolu.

Za predlog sta govorila še poslanec dr. Prebeg in Stjepan Radić. — Razprava se je zvečer nadaljevala.

V večerni seji govori poslanec Peršič za predlog, ki obsoja izvajanja banova. Gotovi ljudje, tako pravi poslanec Peršič, ne izbirajo sredstva, da izbrišejo hrvatski značaj države in narodno individualiteto. Kralj bi moral, predno je kronan, obljubiti, da bo varoval pravice Hrvatske. Zakon pravi, da se mora prisega sestaviti in izdati v hrvatskem saboru, a ne predstaviti in poslati, kakor hoče Tisza. Hrvat-

Nekoč je priromala tudi neka črna opravljena gospa, objokanih oči, k naši Ljubi Gospej od zvona. Bila je gospa Ožje, vdova nekega kapitana, ki je pred kratkim umrl mornarske smrti v besnečih valovih. Svoji soprogi ni zapustil ničesar drugega, kot neomadeževano ime, majhno penzijo in ljubkega otročka, ki je ležal še v zibelki. Bila je važna reč, ki je pripeljala gospo semkaj: Marija naj ji izprosi, da mladi Emilček ne bo izbral očetovega poklica.

Toda s samo molitvijo se skrbna mati ni zadovoljila. Predno bi pogledala Emilovo oko poželjivo po morju, se je izselila iz malega pristaniškega mesta, in šla v notranjost dežele. Ko je otrok malo odrasel, mu je večkrat pripovedovala od očeta in s kakšno ljubeznostjo! Kazala mu je njegov daljnogled, njegove zemljevide, sploh vse predmete, ki jih je rabil in jih je mati sedaj hranila kot svete relikvije. To ni moglo vzbuditi v otroku veselja do mornarskega stanu, posebno še, ker je videl bridke solze, ki so tekale materi iz oči, ko je govorila o očetu. Večkrat v letu je romala mati na skalo ob morju. Emil je ni smel spremljati, tudi ni nikdar povedala, za kaj prosi. Uboga mati! Ni vedela, da je začel sanjati Emil, brž ko je prišel k pameti, o morju in mornarskem življenju. Morje, katerega še ni videl, ki ga še ni zibal, morje, ki ga je mati varovala pred njim kot pred pogubo, ga je neprestano vabilo s svojim tako tajinstvenim čarom. Toda bral je materi v očeh težko skrb in kadar ga je s tresočim glasom vprašala: „Otrok, kaj hočeš postati?“ ni dal odgovora in je zbežal stran.

Prišel pa je nekoč na obisk očetov brat, ki je bil tudi mornar. Ta je začel brezobzirno govoriti: „Svakinja, kaj se braniš? Vendar ne bo odvrget stare navade naše družine. Mi Ožjeji smo vsi pridni mornarji, to nam je v krvi. He, mladi, stric te bo enkrat vzel na ladjo!“

Emilove oči so se bliskale, videti je bil kakor

jetnik, ki so mu povedali, da je prost.

„Bravo!“ je zaklical stric, „ti imaš čisto očetovo naravo.“

Tudi mati je videla navdušenost dečkovo. Vsa zalostna je zajokala.

„Bodi vendar pametna!“ jo je tolažil stric, „a kaj pa naj postane drugega? Pisač pri notarju, pomočnik v trgovini, natakar v hotelu. Vsakemu človeku je dal Bog njegov poklic, če ne postane to, postane lump. Zanesi se na to, svakinja!“

Kaj je hotela uboga mati? Privolila je s krvavečim sreem. Toda predno ga je pustila od sebe, ga je peljala k sveti podobi ob morju, da ga postavi v zaščito nebeske kraljice.

Tedaj je prvič videl morje.

Komaj je zagledal prvi kos morja, svetlikajoč se v žaru opoldanskega solca, je obstal kakor začaran, njegove oči so postajale večje, kakor bi hotel sprejeti vse skrivnosti in prelesti morja. Potem ga je prišla mati za roko, ga peljala k sveti podobi in tam sta molila nekaj časa. Ko pa je mati začutila solze v očeh, je pomignila sinu, naj jo pusti samo, in šel je k robu morja in je gledal po brezkonni površini, katere modrina je bila še lepša, kot modrina neba, in mislil na vse, kar bo videl na drugi strani morja, na palme in pisane ptiče, na temne pragozde in na snežnike.

Tak paradiž, kakor je mislil Emil, mornarsko življenje ni bilo, a bilo je njegov poklic — v čimer je stric čisto prav imel. Tako se je radovoljno vdal vsem težavam, tudi ko je stal v zimski noči na straži in je mraz silil do mozga. Kadar je pisal domov, je bilo vedno zraven: „Mamica, jaz sem zdrav in srečen.“

To je moralo materi zadostovati in se je tudi zadovoljila. Vse drugo je prepustila Materi božji.

Minilo je leto. „Triton“, ladja, ki je na njej služil Emil, je odplula v južno Ameriko. Gospa Ož-

je se je zopet priselila v mesto ob morju, kjer je bila živela s svojim možem. Njena okna so imela razgled na morje. Čeravno ji je uropalo njena ljubljena, vendar ji je storilo boljše, če ga je videla pred seboj. Mnogokrat med dnevom je pogledala po morju in poslala materni blagoslov in pozdrav v daljavo. Kadar pa so nastali pomladni in jesenski viharji, se je zdelo, da rujejo bolj v njenem srcu, kakor na morju.

„Zopet moram iti k Naši Ljubi Gospej, potem mi bo bolje“, je mislila.

Šla je. Vihar se je polegla. Bil je krasen dan. Krvavordeče je tonilo solnce v morje in je obsevalo s svojimi ognjenimi žarki rdeče skalovje in sivi zid razpadle cerkvice, ko se je vrgla gospa Ožje pred podobo na kolena.

Zrak je miren in ravno tako morje. Naenkrat glas zvona! — Tiho se je glasil iz razpadlega stolpca.

Zeno je pretresla groza. Šepetala.

„Bila je samo prevara.“

Vstala je in stopila k robu skale. Solnce je zatono, mila, rdeča svetloba je ležala na morju in na nebu. Mir v čistem zraku, mir na vodovju.

Toda čuj! Drugič glas zvona, čist in jasn.

Gospe je pretreslo. Da, to je bil zvon, ki je izginil. Dal je znamenje, da se nahaja neki mornar v smrtni nevarnosti.

Zopet je pokleknila gospa k molitvi. Tretjič se je oglasil zvon, da je nehote povzdignila oči proti stolpu, čeravno je vedela, da razdrti zidovi stolpovi nimajo nobenega zvona.

Mnogo tisoč ljudi je sedaj na morju, na jugu, in na severu, ribičev, trgovcev, mornarjev. Dvomila pa ni niti za trenutek, da je njen sin tisti, ki mu velja to znamenje, da se Emil bori s smrtjo. Kje je sedaj? Sto in sto milj od domovine, a tak blizu maternemu srcu. Kar se je bala, je prišlo, in čudno,

ski narod more torej sodelovati pri kronanju samo na poseben kraljev poziv. Kraljevska prisega bi morala biti hrvatska in hrvatski skor bi jo moral sprejeti. (Poslanec Radič: A ne samo ministrant!) Doktor nam ne zagamo naših pravic, tako dolgo ne sme biti nobenega, kateri bi se udeležil kronanja. Kralj Ferdinand ni leta 1618 navedel v prisegi zahtev hrvatskega sabora, zato je moral izdati novo diplomu. Poslanec Peršič končuje: Ali naj gre s smrtno kralja Franca Josipa I. tudi naša kraljevina v grob?

Poslanec Šurmin (hrvatsko-srbska koalicija), ki je dopoldne še v imenu svoje stranke glasoval za flujsnost predloga, popoldne izjavlja, da je ta predlog brezpredmeten.

Poslanec Hrvoj govori proti poniževanju hrvatskega naroda. Na stotisoče ljudi je padlo, samo od zagrebskega 25. domobranskega pešpolka je padlo 70.000 ljudi.

Nato se glasuje. Za predlog opozicije je glasovalo 15 poslancev, proti pa 21.

Nato se je vršila razprava o nujnem predlogu poslancev Radiča, ki zahteva, da naj pošlje sabor kralju posebno adresu, v kateri ga prosi za ureditev državnopravnega razmerja med Ogrsko ter Hrvatsko v smislu popolne enakosti. Poslanec Radič temeljuje svoj predlog s stališča narodnopolitičnega razvoja in konstitucionalnega življenja. Posebno poudarja važnost slovenskega naroda in srbsko-hrvatskega naroda v Bosni. Velikanski pomen slovensko-hrvatskega naroda za monarhijo mora priti i državnopravnem oziru do izraza. Madžari stremijo in hrepenijo, da postanejo gospodarji Balkana, proti tem načrtom moramo nastopiti.

Ko sta govorila še poslanca Prebeg in Peršič, je bila nujnost odklonjena in predlog odkazan justičnemu odseku.

Konec seje je bil ob 11. uri ponoči.

V torek je začel sabor z zborovanjem ob 12. uri dopoldne. Prvi je govoril poslanec Radič, kateri je utemeljeval interpelacijo, češ, da je ban, ko je izrazil sožalje, zatajil hrvatski narod. Nadalje da je bilo besedilo vseh petih vojnih posojil tiskano v mažarskem jeziku in končno, da proglas novega kralja ni dovolj poudaril enakopravnosti Hrvatske z Ogrsko. Po Radičevem govoru so izvolili adresni odbor 15 članov (12 izmed hrv.-srb. koalicije in mažaronov in 3 od opozicije, Hrvoj, Horvat in Radič) in 5 namestnikov (3 od večine in 2 od opozicije I. Frank in Pavelič). Na koncu se je konstituiral proračunski odbor. Seja se je zaključila ob pol eni uri popoldne.

V seji dne 20. decembra so se vsi poslanci, o pozicijski in vladni, izjavili za to, da sabor še pravočasno govori v adresni debati o kronanju.

Jugoslovanski minister.

Nihče ne more tajiti, da je pomen Slovencev in Hrvatov za avstrijsko državo v vojni le zrastel. Naše ime je postalo znano in cenjeno. Ne samo na bojišču, ampak tudi v zaledju. Sicer smo imeli v zaledju premagovati velikanske ovire, večkrat se nam je zdelo, da je sploh nemogoče priti preko teh ovir do

ravno sedaj je mirna. Med molitvijo se že čuti uslišano, slutiti, da ima njena molitev moč, valove pomiriti, ki ji hočejo pogoltniti sina.

Pozno zvečer je prišla domov. Zgodaj zjutraj prihodnjega dne je šla vprašat v neko pisarno, kako je s „Tritonom“, ladjo, ki se na njej vozi njen sin. Poznali so gospo Ožje, o „Tritonu“ pa ni nihče vedel nobene vesti.

Drugi dan je šla zopet vprašat, ravno tako i tretji dan. Tedaj je zapazila, da se uradnik obotavlja z odgovorom.

„Ničesar mi ne prikrivajte!“ je zaklicala žena. „Triton“ se je dne 25. decembra ob peti uri popoldne potopil!

Bilo je, kakor je povedala; niso tajili. Ravno je prišlo poročilo. Ob brazilijanski obali se je „Triton“ razbil ob neko pečino. O usodi ljudi ni niso hoteli ničesar povedati. Kmalu se je napolnila pisarna z drugimi ljudmi, ki so prišli iz istega vzroka. Gospa Ožje ni mogla poslušati tega vpraševanja, s ljenja, jokanja in se je odstranila.

Doma jo je čakala brzojavka. Silno se je tresla. Nikoli ni hotela tako hitro in nikoli ni ničesar tako nerodno naredila, kakor je odprla brzojavko. Glasila se je:

„Triton“ se potopil. Moštvo izgubljeno, samo trije rešeni. Emil.“

... 50 let je preteklo in Emil Ožje še živi. — Krepak je in zdrav, izvzemši njegov revmatizem, ki ga je obsodil, da živi na suhem. Ljudje, ki ga poznajo, govore z občudovanjem o njegovih doživljajih, in junaštvih iz mornarskega življenja. Kakor večina britanskih ljudi, je kapitan Ožje veren mož. Vsi enkrat v letu roma k sveti podobi na morju in ne bi bilo svetovati, ga zaradi tega posmehovati. S tega kraja gleda po širokem morju, kjer je prvokrat občudoval prelest morja, potem pa moli tiho in pobožno na mestu, kjer je molila njegova že davno umrla mati, ko je slišala tri skrivnostne glasove izginotega zvona ...

poštenega imena, toda šlo je. Brez dvoma se nam bo še sedaj in sedaj vrgel na cesto kamen, navalila tu di visoka skala, toda naučili smo se opazovati, odkod prihajajo te ovire; in se privadili delu, s katerim se odpravljajo. Ni ga poštenega človeka več v Avstriji, ki bi dvomil nad velikim pomenom, ki ga ima hrvatsko-slovenska hrabrost in zanesljivost za državo. Mnogo jih je, kateri to tudi z besedo odkrito priznavajo. Sedaj še manjkajo samo dejanja.

V zadnjem času smo bili priča sestave treh novih ministrstev. Kar trije možje zapored so sestavljali svoje kabinete. Toda nobenemu se ni zdelo potrebno, da bi pozval v svoj kabinet tudi zastopnika avstrijskih Jugoslovancev. Hrvati in Slovenci taklo zapostavljajo težko občutijo, ker so prepričani, da imajo pravico, da se čuje njih glas tudi v kronskega sveta.

Pravijo, da se misli Avstrija nanovo urediti. Dobro, tudi mi smo za tako ureditev, ki bo ustvarila močnejšo in odpornejšo Avstrijo. To se da le doseči, če se vpoštevajo pravice vseh narodnosti, če se nobenemu ne kratijo življenjski pogoji v državi. Kateri in kakšni so življenjski pogoji, ki jih rabimo Slovenci in Hrvati za svoj neoviran razvoj, to vemo pač najboljši mi sami, in za to bi bilo le umestno, da bi se poklical v kabinet tudi kak Slovenec in Hrvat. Ali naj nam kak Nemec, Čeh ali Poljak določuje, kaj mi rabimo in kako si mislimo svojo bodočo življenje? Slovensko-hrvatski narod ne potrebuje od drugih narodov nobenih jerobov več, on je in se i smatra z drugimi enakovreden in enakopraven.

Ako pravimo jugoslovanski minister, potem s pod tem imenom ne predstavljamo več slavnatega moža ali ministra-rojaka, kakor so ga nekateri nezreli politiki zahtevali začasa Bienenrothovega in Beckovega ministrstva. Naš pomen za državo je polnovreden, za to mora biti tudi naš mož polnovreden.

Vse govorice, da smo bili že takrat in takrat blizu tega, da dobimo tudi Jugoslovani zastopnika v kabinetu, so prazne izmišljotine mož, o katerih niti ni gotovo, da jim služijo ministrski portirji kot informatorji. Blizu ministra smo bili le enkrat, ko se je sestavljal Bienenrothov kabinet. Takrat so mladočehi pod vplivom češkega veleposestva in z odobravanjem umskih strank nastopili proti temu in preprečili uresničenje naših želj. Češko veleposestvo je razglašalo pod Thunom kot svoje načelo, da bi Jugoslovani v ministrstvu zmanjšal češki pomen in vpliv.

Stara naša zahteva po polnovrednem zastopniku Jugoslovancev v kabinetu mora postati zopet glasnejša, ker je nujnejša in potrebnejša.

Nova orientacija v politiki.

Dne 30. t. m. bo naš cesar prisegel v Budimpešti na ogrsko ustavo. S tem je dualizem za nekaj časa zopet zasiguran.

Nekaj iz najnovejše zgodovine! Izmed avstrijskih strank so bile proti dualizmu samo krščansko-socialna in hrvatsko-slovenske stranke, ki so si želele Veliko Avstrijo, v kateri bi se dala narodom jezikovna in kulturna svoboda, a vojaško, politično in v kolikor je potrebno, gospodarsko bi se naj izvedel krepke centralizem. Krščansko-socialna stranka je kmalu, ko je dr. Lueger umrl, začela ta program zapuščati in sedaj ga nima več, odkar se je zvezala z nemškim Nationalverbandom. Čehi in Poljaki pa sploh niso bili nikdar za Veliko Avstrijo, ampak so zasledovali le svoje izključno narodne interese.

Sicer je, kakor smo se zadnji čas imeli dovolj priložnosti poučiti, notranja politika še vedno podvržena velikim spremembam, toda računati je treba z vsem eventualitetami, in torej tudi, da je ureditev naše države v smislu znanega pojma „Velika Avstrija“ izključena stvar. Potem je treba seveda nove orientacije v naši notranji, a tudi hrvatsko-slovenski politiki.

Toda ali naj pridemo že s konkretnimi predlogi, kakor smo si jih za ta slučaj zamislili, sestavili? V tem oziru hočemo vendar le počakati, kaj rečejo k temu naši dnevniki in politični voditelji.

Mir.

Lloyd George je govoril. Povedal je, da bo četverosporazum na našo mirovno ponudbo skupno odgovoril. Da bo skupno odgovoril, je samoumevno, ker je v znanem londonskem dogovoru predpisano, da četverosporazum postopa v vseh miru se tikajočih zadevah dogovorno in sporazumno. Bolj važno je, kaj bo četverosporazum odgovoril. Ali bo odklonil ponudbo kar naravnost ali pa bo stavil za mirovna pogajanja kake pogoje. Oboje je možno.

Bojeviti govori različnih ministrskih govornikov nas ne smejo preveč vznemirjati. Rusija je bržkone najbolj naklonjena miru, a je v dumi govorila najbolj odklonilno. Da je bilo to prisiljeno, je duma pokazala najbolj s tem, da je odklonilno stališče sprejela soglasno. Soglasnost je v velikih parlamentih nemogoča, ako se ni prej izvršila močna agitacija. Vodilne osebe nasprotniških držav morajo — z njih stališča seveda — govoriti tako bojevito, ker je

njih vojni položaj neugoden. Anglijo skeli Belgija, Francija mora biti bojno torišče, Rusiji manjkajo precejšnji kosi zemlje na zahodnem delu telesa, a Italija je malodane izkravavljena za par pedit zemlje, za katero niti sama ne bi stavila vinarja, da ji gotovo ostane, ako mi naredimo le majhen sunek proti njej.

Po našem mnenju bodo že z ozirom na mirazelnost, ki se nahaja v njih mejah, odgovorile sovražne vlade, da so voljne stopiti v mirovna pogajanja, toda navesile bodo na to svojo pripravljenost vse polno pogojev. In za to se gre, kakšni bodo ti pogoji. Lahko zahtevajo n. pr. da mi prej položimo orožje, da odkorakamo prej iz zasedenih dežel itd., šele potem so pripravljeni, da se začnejo z nami razgovarjati. To se pravi, mi bi morali najprej v njihovo past, šele potem bi se z nami razgovarjali. Kako se mačka z vjeto miško razgovarja, nam je znano. Pomislimo le, kako drzne bi bile v tem slučaju laške zahteve!

Mogoče pa je tudi, da bodo stavile sicer zahtevo, da se umaknemo iz zasedenih dežel, da plačamo odškodnino in da storimo še to in ono, toda da bodo te zahteve smatrale le za podlago mirovnim pogajanjem.

Gotovega glede miru ne moremo povedati in uganjanja niso mnogo vredna, čeprav sedaj menda ni človeka, ki bi ne ugibal, ker je stvar tako važna. A eno pa lahko storimo: Prosimo sedaj o Božiču božje Dete v jaslicah, da napolni srca tudi naših sovražnikov z željo in voljo za mir in medsebojno ljubezen med narodi!

Lloyd George o mirovni ponudbi.

Poslanska zbornica je v svoji seji dne 19. dec. pozdravila Lloyda Georgea z glasnim odobravanjem. Lloyd George je dejal: Odgovorili bomo na nemške predloge v popolnem sporazumu z našimi zavezniki. Vsak, kdor bi hotel vojno lahkomišelnost podaljšati, bi obremenil svojo dušo s krivdo tega zločina, toda vsak, ki opušča boj, ne da bi bil dosegel cilj, bi osebno prevzel krivdo za to. Akceptiranje nemških predlogov bi pomenilo, vtakniti našo glavo v — zanjko, na kateri je vrv. Brez zadoščenja je mir nemogoč. Izmenjava naziranj o nemški mirovni ponudbi se še ni vršila, pač pa izmenjava naziranj glede note o prejšnjem govoru državnega kancelarja. Veseli me, da morem izjaviti, da smo mi vsak zase in neodvisno drug od drugega, prišli do istih sklepov. Zelo me veseli, da sta Rusija in Francija prvi odgovorili. Ti dve državi imata neoporečno pravico, da prvi date odgovor na tako ponudbo, ker se sovražnik še nahaja na njenem ozemlju in so tudi žrtve teh dveh držav večje. V imenu vlade podpiram razločno in končnoveljavno ta odgovor. Eden ali pa več mož, ki bi brez vsakega vzroka ali brez zadostnega vzroka želeli nadaljevanje takega groznega boja, kakor je sedanj, bi si nakopali na svojo vest zločin, katerega bi niti ocean ne mogel oprati. Drugače pa bi posamezen mož ali več mož, ki bi iz ustrujenosti ali iz obupnosti hoteli napraviti vojski konec, ne da bi se dosegel najvišji cilj vojske, zakrivilo zelo usodepolno bojazljivost. Ni sedaj prvokrat, da smo pomagali strmoglaviti vojaški despotizem. — Mi smo mnenja, da moramo poprej, predno moremo ponudbo ugodno premotriti, dobro vedeti, da je Nemčija pripravljena privoliti v edine pogoje, pod katerimi bi se moglo v Evropi priti do miru in ga ohraniti, in ti pogoji so: Popolno stanje kakor pred vojsko, popolno zadoščenje in izdatna jamstva. Prava vsebina govora nemškega kancelarja pa je odklonitev teh edinih pogojev, pod katerimi bi bil mir mogoč. Kje je bilo spoštovanje Nemčije, tako nadaljuje L. George pobijajoč spomenico, do pravic drugih narodov v Belgiji in Srbiji? Ta ponudba in govor dokazuje, da se sovražnik še ni naučil čisto navadne abecede spoštovanja za pravice drugih. Koliko upanja se nudi v tem govoru, da ves vzrok te velike svetovne vojske, namreč prevzetni duh pruske vojaške kaste, ne bo zopet tako prevladoval, kakor do sedaj, če bi mi sedaj skrpucali mir? (Odobranje.) Fraze nemške note imajo namen, zapeljati nemško ljudstvo do tega, da bi prenašalo načrte pruske vojaške kaste, ki je vselej želela napraviti konec narodni eksistenci Nemčije in svobodi nemškega narodnega razvoja.

Lloyd George je v svojem govoru nadaljeval: Četverosporazum je prišel z vojsko, da bi Evropo branil pred pruskim vojaškim gospodstvom. In ker so zavezniki pričeli z vojsko, morajo ostati pri tem, da mora biti edini konec vojske najpopolnejše in najizdatnejše jamstvo proti možnosti, da bi pruska vojaška kasta še kdaj mogla resno kaliti evropski mir. (Priznanje.) Prusija je bila, odkar je v rokah te kaste, hud, drzen, grozeč, širokousten sosed, ki ni spoštoval sklenjenih pogojev, bil je sosed, ki je eno lepo ozemlje za drugim odjemal svojim slabejšim sosedom. Prusija je bila vedno neprijeten, mir kaleči sosed v Evropi. Še celo mi, Angleži, ki nas vendar ščiti široko morje, vemo, da so Prusi vedno bili nemir delajoči činitelji ter da so zmiraj ogrožali morje.

Kruta budalost bi bila, ako se ne bi gledalo na to, da se to rožljanje s sabljami po evropskih cestah, to vznemirjanje vseh mirnih ljudi v Evropi, mora smatrati kot napad na mednarodno pravo. Mi torej hočemo čakati, dokler slišimo, kake pogoje in katera jamstva nudi nemška vlada. Do tedaj pa hočemo svoje zaupanje staviti v našo še nepremagano armado. Mračna slika o vojaškem položaju bi ne odgovarjala resnici, govornik pa je podal resno sliko. Rumunski neuspeh je bila nesreča, ki pa ne spremeni temeljnega dejstva sedanje vojske. Upati celo smemo, da bo rumunski neuspeh imel zdravilne posledice, ker je obrnil pozornost zavveznikov na očitne pogoje vojne organizacije. Storili bomo vse, da onemogočimo, da bi tej nezgodi sledilo še kaj hujšega. To je zdaj vzrok, da smo zadnje dni v Grčiji pričeli s krepko akcijo. Za nas ni v Grčiji nobene nevarnosti. Odločili se smo, da storimo odločilen, končnoveljavni korak. Upam, da se nam je posrečil. O naši končni zmagi sem ravno tako prepričan, kakor kedaj prej, ako se bo namreč naš narod pokazal istotako vstrajnega in hrabrega, kakor dosedaj in če bo ravnotako pripravljen, da prinaša žrtve in da vstraja, kakor naša velika armada ob Sommi (Dolgotrajno pri-trjevanje.)

Sonnino govori.

Italijanski zunanji minister Sonnino je dne 18. t. m. v zbornici govoril o mirovni ponudbi in je poudarjal med drugim, da še dosedaj ni nikakih podatkov o pogojih ali o kakih gotovi podlagi za pogajanja. Od raznih strani se namiguje na razne domnevane pogoje in kompenzacije. Tako kaže n. pr. prvi na Trentin, drugi na neodvisno in nedotaknjeno Belgijo, tretji na Alzaško-Lotarinsko, četrti na Trst ali Poljsko ali na balkansko zvezo itd. Italijanski vladi ni o kakih podrobnih mirovnih pogojih razun suhe note sovražnih držav nič znanega. Vsi želimo miru, a le stalnega miru, ki bi prinesel red v današnje razmere in ravnotežje med državami.

Briand o mirovni ponudbi.

V francoskem senatu je dne 19. dec. interpeliral poslanec Beranger o metodi vlade, kateri je očital pomanjkanje uvidevnosti na diplomatičnem polju. Briand je govoril o svojem odgovoru tudi o nemški mirovni ponudbi ter je izjavil, da nemška mirovna ponudba nikakor ne more varati. Izročil se bo centralnim državam odgovor, ki bo izražal, da ni smatrati njih mirovne prošnje za resno. Govoreč o zadnjem govoru nemškega državnega kancelarja, je kazal Briand na centralne države, ki da leže v agniji ter je rekel, da je mirovna ponudba zadnji bluf, ki ga hoče Nemčija poskusiti. Nemčija hoče odvaliti krivdo ter vzbuditi mnenje, da ji je bila vojna vsiljena. Vojna pa je bila že 40 let sem sklenjena stvar pri Nemcih, ki so mislili, da jim je zmaga že zagotovljena.

Rumunsko bojišče.

Na celi rumunski fronti nobenih posebnih dogodkov. V Dobruči se skrajno krilo in središče naše armade pomika proti spodnjemu toku Donave. Sovražnik stoji na črti jezero Babađah—Deniftepe—Alibeyköi—Hamčucke—Turvacai (kakih 25 km južno od Braile).

V Rumuniji se bližajo naši črti Braila—Rimnicul-Sarat—Fočani. Sovražna armada je stisnjena v ozek kot med Donavo, Dnjestrom in prej omenjeno črto. Prodiranje naših in umikanje sovražnih armad je vsled skrajno slabega vremena in groznega blata zelo otežkočeno.

V sedmograško-rumunskem govorju se boji v dolini Uz in Trotosul nadaljujejo. Ruski napadi ponehujejo.

Rusko bojišče.

Ruska armada napada v posameznih odsekih naše postojanke od rumunske meje do Dvinska na skrajnem severu. Uspehov pa nimajo ti napadi prav nobenih.

Italijansko bojišče.

Pl. Höfer dan za dnevom poročila: „Položaj nespremenjen“ ali pa „Nič novega.“ Kakor se glase poročila iz kraške fronte, se vrši tam od časa do časa artilerijski dvoboj.

V Adriji se je potopila velika italijanska ladja, na kateri je bil poveljnik italijanske armade v Albaniji, general Bandini, ki je utonil z ostalim moštvom vred.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču ob Sommi in Mozi nudi boji, v katerih se je dne 18. dec. posrečilo Francozom zavzeti nemško postojanko Chambretto ob reki Mozi.

Macedonsko bojišče.

Boji za višine pri kraju Paralovo ob reki Črni se nadaljujejo. Po poročilu švicarskih listov je srbski kralj Peter s svojo vlado došel v Bitolj. Ta vest še pa dosežaj ni uradno potrjena.

Grčija.

Četverosporazumovi zahtevi, da mora Grčija premestiti vse svoje čete iz severne Grčije v južni del Grčije, da ne bi mogle pasti v hrbet Sarraiovi armadi, se je morala Grčija ukloniti. Blokada grške obale se nadaljuje. Grški kralj je proglasil Venizelos za izdajalca domovine, nakar je Venizelos odredil splošno mobilizacijo na vseh njemu udatih grških otokih, četverosporazum je pa zasedel šest grških otokov. Proti novemu nasilstvu je vložila Grčija ugovor in ustavila nadaljno premeščanje čet iz Tesalije v Peleponez. Napetost med entento in Grčijo traja naprej.

Politične vesti.

tajnem glasovanju vršila volitev namestnika palatina. Tisza je dobil 210, nadvojvoda Jožef pa 103 glasove. Tisza je torej izvoljen. Večina je izvolitev sprejela z viharim odobravanjem. Opozicija pa je klicala: „Fej!“ Ko se je razglasilo, koliko glasov je dobil nadvojvoda Jožef, je cela opozicija med viharimi „Eljen“ klici na nadvojvoda vstala. Istočasno so vstali tudi ministri in večina ter so klicali „Eljen nadvojvoda Jožef!“

Inozemski gostje pri kronanju v Budimpešti. Iz Dunaja se pripeljejo dne 29. t. m. s posebnim vlakom diplomatični zastopniki s svojimi rodbinami h kronanju v Budimpešto. Dozdaj je napovedan dohod 69 zastopnikov diplomacije. Avstrijski poslanci, 84 jih je naznanjenih, se bodo tudi s posebnim vlakom priseljali h kronanju. Tuji vladarji dozdaj še niso prijavljeni.

Prihod cesarjeve dvojice v Budimpešto. Iz Budimpešte se uradno poroča, da se bosta cesar Karel I in cesarica Cita dne 27. decembra pripeljala v Budimpešto. Vhod cesarske dvojice bo zelo slovesen.

Prestolonaslednik v ogrski narodni noši. Posebno zastopstvo visokih ogrskih gospe iz plemenitaskih rodbin je te dni obiskalo kraljico Cito in ji izročilo obleko, katero bo nosila kraljica na dan kronanja, v dar. Istočasno bodo gospe tudi prosile kraljico, da sprejme v dar obleko za kraljeviča Franc Jožef Otona, katero bi oblekel na dan kronanja. Cesar je izrazil željo, da bi se prestolonaslednik udeležil kronanja v ogrski narodni galanosi. Načrt za kraljevičevo obleko je napravil slikar in član gosposke zbornice Benčur.

Dunajski župan o nagodbi z Ogrsko. V seji dunajskega občinskega sveta dne 19. t. m. je župan dr. Weisskirchner o tej stvari rekel sledeče: Zahtevati moramo, da se nagodba izvede parlamentarnim putem. Nagodbo z daljšim rokom pa bi mogli odobravati le tedaj, ako ista ne bo odkupljena s prevelikimi žrtvami. Nagodba je skupni interes nas vseh. Nepravilno bi bilo, ako bi morala Avstrija žrtve sama nositi. Ako je res, da nova, med Stürgkhom in Tiszo sklenjena nagodba pomeni ojačeno agrarno varstvo, tedaj morami mi kot zastopniki Dunaja reči: tako ojačeno agrarno varstvo se ne sme uresničiti. Bomo videli.

Občevalni jezik trgovskih zbornic. Trgovska in obrtna zbornica v Plznu se je proti znanemu jezikovnemu odloku trgovskega ministrstva pritožila na upravno sodišče, katero pa je pritožbo zavrnilo, češ, da ono za take pritožbe ni pristojno, ampak ima o tem odločevati državno sodišče. Zbornica se je sedaj pritožila na to sodišče ter pošilja še nad tje na uradna mesta češke dopise.

Ogrsko in Francosko. Prijatelj nam piše: Zaradi vojske s Francozi se trudimo v Avstriji z vsemi pretegami, da bi se otresli raznih francozizmov in francoskega jezika sploh. Drugače v „z nami združeni državi Ogrski“, kot je rekel Tisza. Pred dnevi sem dobil iz Reke od tamošnjega centralnega poštnega urada vprašanje radi nekih tja odposlanih paketov. Vprašanje, oziroma tiskovina, je bila pisana v: mažarščini in francoščini. Očividno hočejo postati Mažari svetovni narod. Ker z mažarščino to ne gre, gredo med Francoze. Pohlevni Avstrijci, učite se zato francoski! Pravicoljubni Mažari imajo s tem najbrže še druge namene: dokazali bi najbrže radi, da bivajo pod Štefano krono samo Ogrji in — Francozi.

Tedenske novice.

Naročnina za Stražo znaša za celo leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2-50 K, za mesec 1 K.

Naroči se lahko tudi Pondeljкова „Straža“ sama za-se. Naročnina za samo Pondeljkovovo Stražo znaša za celo leto 3-20 K, za pol leta 1-60 K, za četrt leta 90 vin.

Poležnice priložimo prihodnjic.

Prihodnja številka „Straže“ izide zaradi praznikov še le v petek.

Vesele božične praznike želimo vsem našim prijateljem! Ob tej priliki prosimo, da nam ostanejo stari naročniki zvesti in da nam pridobijo veliko novih naročnikov. „Straža“ si je pridobila, kakor se nam zatrjuje, ne glede na stranke in dežele, zaradi vedno narodnega stališča in radi svojih točnih informacij glede dogodkov, ki se tičejo slovenskega naroda, povsod veliko simpatij. To nam dokazuje tudi število naročnikov, ki znaša za Pondeljkovovo „Stražo“ nad 7000 naročnikov, za celo „Stražo“ nad 5000 naročnikov. Naročniki nam prihajajo iz vseh strankarskih taborov in iz vseh sloven-

Ogrski državni zbor. V ogrskem državnem zboru se te dni razpravlja o kraljevem kronanju. To kronanje bo dne 30. dec. V seji dne 18. t. m. je prišlo do hudih kravalov med večino in opozicijo. Glavna razprava se je sukala krog predloga radi volitve namestnika palatina, ki dene kralju krono na glav. Večina predlaga grofa Tiszo, opozicija pa nadvojvoda Jožefa. Poslanec Rakovsky je zaklical večini: „Če se zgodi pri kronanju kak škandal, bode to vaša krivda (krivda vladne večine).“ Govorila je cela vrsta poslancev, eni za izvolitev Tisze, drugi za nadvojvoda Jožefa. Poslanec Polonyi je zaklical: „Prosimo Boga, naj varuje kralja in narod pred grofom Tiszo!“ Poslanec Lovaszy je v svojem govoru med drugim poudarjal, da se ne sme Tisza dotakniti krone sv. Štefana, ker bi jo umazal. V seji dne 19. dec. se je ta razprava zopet nadaljevala. Poslanec Rakovsky je izjavil, da uloga, ki jo igra sedaj grof Tisza v tej zadevi, ne škoduje samo interesom in pravicam ogrskega naroda, ampak tudi nasprotuje interesom dinastije. V seji dne 20. t. m. se je v

skih dežel. Mi bomo storili svojo dolžnost tudi v novem letu ter se po svojih močeh trudili opravičiti v nas stavljeno zaupanje. Vsakdo lahko razvidi iz naše pisave, da nam sedaj naših vrst ne narekuje — strankarsko stališče, ampak skrb za ves naš slovenski narod. Upamo torej, da vsak, kdor narodno čuti in se zanima za vse dogodke, ki se tičejo našega naroda, postane „Stražin“ naročnik. V vsako narodno hišo in v vsako narodno gostilno naj zahtaja zanaprej „Straža.“ Da se nam izpolni naše želje!

Cesar o Slovencih. Cesar Karel I. je v dnevih od 15. do 17. dec. obiskal naše čete na laški fronti na Koroškem in Primorskem. Mudil se je najdalje pri Borojevičevih četah. V Trstu je nagovoril tudi zastopnika tržaških Slovencev dr. Vilfana in mu je rekel v slovenskem jeziku: „Veseli me, da tukaj vidim tudi zastopnika slovenskega naroda na Primorskem, ki se je v teh težkih časih odlikoval z mnogimi dokazi svoje požrtvovalnosti in domoljubnega sočustvovanja.“ Cel slovenski narod se čuti po teh cesarjevih besedah počaščenega.

Slovenska trobojnica v Trstu. Ko se je zadnje dni mudil cesar Karel v Trstu, ga je z Narodnega doma pozdravljala slovenska (belo modro rdeča) trobojnica. Ob vsej česti, kjer se je vozil, so ga čakali slovenski okoličani in ga viharno pozdravljali z „Živijo“ in „Slava“-klici.

Oporoka cesarja Franca Jožefa I. „Münchener Neueste Nachrichten“ poročajo z dobro poučene strani, da se je spomnil pokojni cesar Franc Jožef I. v svoji oporoki pred vsem vojnega skrbstva ter je zapustil ranjencem-invalidom ter vdovam in sirotam padlih vojakov iz svojega zasebnega premoženja 60 milijonov kron. Obe hčeri in vnukinja princeznja Windischgrätz kot dedinja po pokojnem prestolonasledniku, dobe vsaka po 20 milijonov. Ostalih 10 milijonov je razdeljenih za razna volila.

Odlikovan slovenski vojni kurat. P. Karol Kemperle, gvardijan kapucinskega samostana v Škofj. loku na Kranjskem, sedaj vojni kurat v neki graški vojaški rezervni bolnišnici, je bil odlikovan s častnim znakom drugega razreda z vojnim okraškom.

Duhovniška vest. Č. g. Štefan Pivec, župnik v Podčetrtku, je dobil župnijo Vuzenica ob koroški železnici.

Nov predsednik okrožnega sodišča v Mariboru. Za predsednika mariborskega okrožnega sodišča je imenovan višjesodni svetnik višje deželne sodnije v Gradcu dr. Franc Kočevar pl. Koudenheim. Nov predsednik je rojen leta 1864 in je služboval kakor predstojnik okrajne sodnije v Celju in višjesodni svetnik v Ljubljani.

Odlikovanje. Anton Panikvar iz Sv. Kunigunde, župnije Hajdin na Dravskem polju, častniški sluga č. g. prof. Janeza Evang. Kociper brigadnega kurata 187. infanterijske brigade, je za svoje hrabro vedenje odlikovan z bronasto hrabrostno svetinjo.

Črnoviško vseučilišče premeščeno v Solnograd. Ker so Rusi zasedli Črnovice, glavno mesto Bukovine, so se nehala predavanja na tem vseučilišču in profesorji kakor tudi slušatelji so zapustili Črnovice. Vlada namerava sedaj premestiti vseučilišče, ki se je nahajalo v Črnovicah, v Solnograd.

Nadškof sarajevski dr. Stadler težko obolev. Sarajevski listi poročajo, da je nadškof dr. Stadler nevarno obolev. Nič pa ne govora, kaka bolezen je napadla visokega cerkvenega kneza.

Kranjska c. k. Kmetijska družba praznuje leta 1917 stoletdesetletnico svojega obstanka in je najstarejša avstrijska kmetijska korporacija. Kranjska kmetijska družba, posebej se njeno glasilo „Kmetovalec“, ki je tudi na Slov. Štajerju zelo razširjen, je mnogo storila za gospodarski napredek slovenskega kmetijstva.

Prebivalstvu Štajerske! Cesarski namestnik grof Clary nam je poslal sledeči oklic: Svetovno zgodovinski dogodki so se dogodili, odkar je razpisano V vojno posojilo. Zmagovita krdela zaveznikov so porazila rusko-rumunske armade ter vkorakale v Bukarešto in zasedle več kot polovico Rumunije. Za nas tako ugodno stanje vojnega položaja in gospodarsko okrepitve, katerega smo deležni po porazu Rumunije, so omogočili nam in našim zvestim zaveznikom, da ponudimo, svesti si svoje moči, sovražnikom pričetek mirovnih razprav. Na boj oboroženi, a na mir pripravljeni zremo z mirno zavestjo, ki jo

nam narekuje naše dobro pravo, bodočnosti nasproti. Slavnim vspedom na rumunskih bojiščih se vredno pridružuje v zaledju izvojevana zmaga našega V. vojnega posojila. Vsled mnogostranske želje je dovolil finančni minister, da se do nadaljnjega sme sprejemati podpisana na V. vojno posojilo tudi po 16. decembru. Štajerci, porabite priliko, ki se vam s tem nudi, da se z ozirom na junaštvo in požrtvovalni pogum naših sinov in bratov na bojnem polju v speh V. vojnega posojila z vsemi močmi še zviša. — Na Najvišjem mestu se napredovanje podpisovanj zasleduje z živim zanimanjem in Njegovo c. in kr. Apostolsko Veličanstvo, naš najmilostljivejši cesar, je izvolil izraziti pričakovanje, da bodo porabili visoki in nizki, meščani in kmetje, dobo, ki je za podpisovanje še na razpolago, za to, da bo postal vspah V. vojnega posojila primeren naši moči in našemu trdnemu zaupanju. Tudi nam vsem sveti spomin na ljubljene cesarja Franca Jožefa mora ravnatoko kakor pridne na bojišču tudi nas doma vzbuditi do našvišjega delovanja. Štajerska je bila v požrtvovalnem in radovoljnem podpiranju ožugane domovine na bojnem polju kakor tudi doma vedno v prvih vrstah, tukaj se pa ne zahteva nikake žrtve, kajti vsak, ki posodi državi svoj denar, dobi vrnjeno posojeno z obilnimi obrestmi. Ni tedaj le dolžnost, temveč lastna korist vsakega posameznika, da se odzove na klic države za podpisanje vojnega posojila. Pozivam tedaj vnovič prebivalstvo Štajerske, da da premoženje in dohodke, kolikor največ more, domovini na razpolago s podpisovanjem V. vojnega posojila.

Draginjske doklade umirovljenim poštanim uslužbencem. Vlada je vsled obstoječe splošne draginje dovolila tudi umirovljenim poštanim uslužbencem, kot poštarjem, njih vdovam in sirotam in poštaricam draginjske doklade v izmeri, kakor so bile določene za druge umirovljene državne uslužbenke, njih vdove in sirote.

Draginjske doklade za ljudskošolsko in meščansko učiteljstvo. Deželni odbor štajerski je tudi za leto 1917 nakazal ljudskošolskemu in meščanskemu učiteljstvu draginjske doklade v izmeri, kakor leta 1916. Draginjske doklade se bodo začele izplačevati že meseca januarja 1917.

Izvanredne draginjske doklade za državne uslužbenke. Finančno ministrstvo je sporazumno z drugimi ministrstvi dovolilo državnim uslužbencem vsled sedanje draginje izvanredne doklade na dnevišine in potovalnine.

Plačevanje davkov v I. 1917. Deželno finančno ravnateljstvo nam naznanja, da bodo v I. četrtletju 1917 plačljivi neposredni davki v naslednjih dneh: 1. Od zemljarine, hišne razredovine in najmarine ter od 50stotnega davka od najemnine onih poslopij, ki so prosta najmarine: 1. mesečni obrok dne 31. januarja 1917, 2. mesečni obrok dne 28. februarja 1917, 3. mesečni obrok dne 31. marca 1917, — 2. Od občne pridobnine in pridobnine po podjetij poverženih javnemu dajanju računov: 1. četrtletni obrok dne 1. januarja 1917. Dokler ni predpisana flavična dolžnost za tekoče leto, se mora plačati davek po odmeri preteklega leta. Plačevanja se lahko izvrše tudi pri vsakem c. kr. poštnem uradu v nakaznem prometu pošto-hranilnega urada.

Dvajsetvinski novci iz tujke pridejo z Novim letom iz vseh strani.

Zasebni brzojavni promet na Štajerskem. Poštno ravnateljstvo za Štajersko razglasa, da sprejemajo zasebne brzojavke sledeči spodnještajerski železniški brzojavni uradi: Polzela-Braslovce, Ruše, Moškajci, Otiški vrh, Ponikva, Purklja, Brežice, Ribnica-Brezno, Rečica na Paki, Vuzenica, Spodnji Dravograd, Vuhred-Marenberg in Bučevci.

Gospodarske novice.

Zaradi deželne doklade na vino je bilo večeraj dne 21. t. m. pri deželnem glavarju grofu Attems posvetovanje, katerega so se udeležili odposlanci vseh večjih deželnozborskih strank. Poslanec Ornik se je opravičil, ker se nahaja na počitnicah na Semeringu. Zadeva še ni gotova in se bo vršilo še eno posvetovanje. Občine in okraj, ki še niso odpisali ugovora k centralnim uradom na Dunaj, naj to nemudoma storijo.

Izpred okrožnega sodišča Pise se nam: Vedno bolj se množi obsojence ljudi, pri katerih so se našli razni erarični zlasti vojaški predmeti, bodisi da so jih dotični ukradli bodisi, da so jih kupili od vojakov. Splošno je znano, da so vojakom erarične reči kakor obleka itd. samo zaupane in če vojak te reči proda, jih poneveriti ali pa ukrade. Ravno tako je kriv udeležbe tatvine ali poneverbe vsak, ki take predmete od vojakov kupi ali si jih na kak drug način pridobi. Zakrivi se s tem prestopka po § 464 kaz. zak. in je kazniv s strogim zaporom od enega tedna do 6 mesecev. Ako pa presega vrednost 200 K, se zakrivi hudodelstva po

§ 185 kaz. zakona in se kaznuje z ječo od šest mesecev do enega leta. — Tako se je moral zaradi hudodelstva udeležbe tatvine dne 12. decembra zagovarjati pred mariborskim sodiščem posestnik Jožef Filipič iz Pristave pri Ljutomeru, ker so orožniki našli pri njem razne vojaške reči kakor bluže, plašče, hlače, čevlje, srajce, odeje itd. Obsojen je bil na 8 mesecev ječe. — Ako hrani kdo kake erarične predmete, naj jih prostovoljno izroči najbližji orožniški postaji. Kazniv namreč ni, kdor pred kazensko ovadbo prostovoljno popravi škodo.

Najvišje cene za klavne svinje. Štajersko cesarsko namestništvo razglasa: Ker se dogajajo slučaj, ko se svinjski kupci pri nakupovanju klavnih svinj ne ravna po uradno določenih najvišjih cenah za klavne svinje, se vnovič opozarja na sledeče najvišje cene, različne za svinje na svinjskih sejnih in različne za prodane svinje v hlevu. Za svinje na svinjskih sejnih veljajo sledeče najvišje cene: Za svinje, kojih živa teža znaša 60—90 kilogramov in ki so namenjene, da se jih odebeli, kilogram žive teže po 6 K 12 v, za debele klavne svinje ne glede na težo, kilogram žive teže po 6 K 94 v in za mesne svinje, težke več kakor 40 kilogramov, kilogram žive teže po 4 K 80 v. Pri prodaji na hlevih pa veljajo sledeče najvišje cene: za svinje, kojih živa teža znaša 60—90 kilogramov in ki so namenjene, da se jih odebeli, kilogram žive teže po 6 K, za debele klavne svinje ne glede na težo kilogram žive teže 6 K 80 v in za mesne svinje, težke več kakor 40 kilogramov, kilogram žive teže po 4 K 70 v.

Rekviriranje živine in nje posledice. Posestnik z dežele nam piše: V našem kraju so že skoro vsi vprežni voli rekvirirani. Takih krav, s katerimi bi lahko vozili po naših hribovskih blatnih klančih, nimamo. Do okrajne in državne ceste imamo več ur daleč. Še najpotrebnejših drv in stelje si ne moremo spraviti domov. Večinoma vse moramo znositi na svojih hrbtih. Pa kdo bo nosil, ko ni močnih ljudi! Kaj bo spomladi? S kom bomo obdelali njive? Kako obsejati polja? Obračamo se do cesarske namestnije s prošnjo, da se nam naj v hribovitih občinah pusti vsaj najpotrebnejšo vprežno živino, n. pr. tako, da bi vsaj vsak drugi par volov ostal, da si bomo mogli spomladi polja obdelati. V ravnini, n. pr. na Murskem in Dravskem polju lažje obdelajo svoje njive s kravami in mladimi volčci, a pri nas v hribih je to nemogoče. Znano mi je tudi več slučajev, da so breje krave zvrgele, ker je moral posestnik z njimi orati v težki ilovnati zemlji ali voziti po globokih klančih. Prosimo gospoda cesarskega namestnika, da se naj ozira na naše želje. — Več posestnikov iz Slov. gorice.

Mlinske karte. Mnogi posestniki se pritožujejo, da dobijo karte za mlin (dovoljenje za mletje) še le po dveh do treh tednih od okrajnega glavarstva nazaj. Vpraša se nas, kaj je v takem slučaju storiti. Odgovor: Ako dopisi občine in prošnje posestnikov nič ne zaležejo, naj se prizadeje obrnejo naravnost na c. kr. namestnijo v Gradcu. V dopisu naj navedejo, da nimajo za družine ne moke, ne kruha in da se je bati, da po zimi v hudem mrazu mlina ne bodo mogli mleti in je torej potrebno, da se sedaj spravi vsaj toliko zita v mlin, da bodo imele družine na kmetih vsaj čez zimo dovolj moke.

Klasifikacija konj za leto 1917. V prvih mesecih prihodnjega leta se bo vršila klasifikacija konj in popisovanje vozil. Lastniki konj morajo v času od 10. do 17. decembra naznaniti županstvu število konj in konjske oprave. Istotako se mora županstvu naznaniti vsaka sprememba glede števila konj, ki bi se vršila med popisovanjem in klasifikacijo. Od nabora konj so oproščeni tisti konji, ki se rabijo pri prevažanju pošte, konji, kateri se rabijo v dušnem pastirstvu, konji zdravnikov, živinozdravnikov, toda ne več kakor dva konja, istotako konji požarnih bramb, plemenski žrebci in kobile, licencirani zasebni žrebci, konji-dirkači in konji, ki se jih rabi v rudnikih.

Vrtovi naj se v jeseni pognoje in prekopljejo. Jesen je najugodnejši čas za prekopavanje (šitiranje) in gnojenje domačih vrtov, ki pridelujemo na njih zelenjad in gojimo sadno drevje. Preden nastopi zima ali v toplih zimskih dneh se mora izvršiti to važno delo. Zemlje, ki jo prekopavamo, ne smemo poravnati, ampak pustimo jo v grudah kakor jo obrnemo, da lažje zaleze vanjo voda in da uspešneje deluje nanjo zmrzal. Ako pri prekopavanju obenem pognojimo, je jesensko obdelovanje popolno in na ta-

kem svetu pridelamo lahko dvakrat toliko kakor če ga pustimo čez zimo v plevelu in pušči. To velja v dvojni meri za težko zemljo.

Svinčniki se vnovič podražijo. Zveza tovarnarjev za izdelovanje svinčnikov je sklenila, da vnovič zviša cene za svinčnike in sicer za 25 do 35 odstotkov.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru naznanja cenjenemu občinstvu, da ostane blagajna od 23. do 31. decembra radi sklepanja računov zaprta, pač pa se tudi v tem času sprejemajo še prijave na vojno posojilo. — Načelstvo.

Razne novice.

Zopet dobil dar posluha in govora. Infanterist Henrik Müller, doma iz Bavarskega, je pri Konstantci vsled udara granate izgubil govor in posluh. Nesrečni mladenič je dne 12. dec. v Landshutu hotel iti čez cesto v trenotku, ko je pridrčal voz po cesti. Invalid je bil v nevarnosti, da bo povožen. Nek potnik ga je še pravočasno potegnil na stran. Müller je od strahu zavpil in od tega časa ima zopet popolni posluh in dar govora.

15 sinov na bojišču. V Riedu na Gornje Avstrijskem živi kmet Jožef Ler, ki ima 15 sinov v vojski. Šest njegovih sinov je že padlo, trije so prišli v vjetništvo in prsa treh dičijo hrabrostne kolajne.

Rotšild, začetnik te bankirske dinastije za časa drugega francoskega cesarstva, je bil povabljen na obed k Napoleonu III. Pred vhomom v obednico sta se sešla s pariškim nadškofom. Drug drugega sta silila naprej, nobeden ni hotel vstopiti prvi. Nadškof reče Rotšildu, da mora že zato vstopiti prvi, ker je starejši; Rotšild se vda in reče: »Dobro, ubogam in grem naprej, po pravici starosti, kakor je bil tudi stari testament pred novim.« Mišlil je nase kot žida in na nadškofa kot katolika.

Dopisi.

Maribor. Okrajno glavarstvo je določilo za na dom postavljeno neposneto mleko najvišjo ceno 40 v za liter. Za oddajo mleka pri pridelovalcih in za zbiralnice mleka po občinah pa je najvišja cena za neposneto mleko 36 v za liter.

Fram. Umrl je v nedeljo, dne 17. decembra 63letni Mihael Goldšmig, lastnik umetnega mlina v Framu N. p. v m.!

Ljutomer. Zadnji čas so se vršile v našem trgu sledeče premembe posestev. Thurman-Severovo gostilno na trgu je kupil tukajšnji trgovec g. Al. Krainz, Postružnikovo hišo na trgu pa trgovec g. F. Seršen. Te dni je dobilo tudi posestvo in hiša pok. g. dr. Feuša, prej Duboisova novega lastnika, namreč g. Filipa Sešena iz Podgradja. Učiteljica gospa F. Nemetz pa je prodala svojo posestvo na Kamenščaku oz. v Ljutomeru trgovcu g. Mih. Cimermanu. — V trgu ni dobili petroleja, pa tudi elektrarna je odrekla radi raznih popravil svojo luč. Imamo torej pravo egiptovsko temo. Kdaj že dobimo drugi boljši električni motor, bo nam znal povedati sl. tržni obč. odbor in g. župan.

Središče. Na praznik sv. Štefana, dne 26. t. m., ima popoldne po večernicah Slovensko katoliško izobraževalno društvo z mladinskim odsekom Orla in Dekliško Zvezo v prostorih vlč. g. župnika J. Lončariča občni zbor. Dobro volje je treba, pa najdemo tudi v sedanjih težavnih razmerah čas, da lahko še nekaj storimo tudi za svojo izobrazbo. Pridite v obilnem številu!

Konjice. V preteklo nedeljo je umrl v letu svoje starosti tukajšnji ravnatelj posestev kneza Windischgrätz, g. Ivan Clarici. Rajni je bil vsled svojega koncilijantnega vedenja obče priljubljen. N. v m. p.!

Celje. Cesarska slavnost v Celju se je v nedeljo, dne 17. decembra t. l. na res slovesen način vršila. Ob navzočnosti c. k. uradništva in vojaštva je bral slovesno sv. mašo mil. g. opat Fr. Ogradi. Na koro se je ubrano popevala latinska maša s spremljevanjem orgel ter orkestra. Zbor je štel okrog 40 pevskih moči pod vodstvom Karola Bervar. Posebno je slavnost povzdignil solospjev »O Deus, ego amo te« (zl. Jan. B. Müller), katerega je pel g. Klemento Donaggio, operni pevec iz Trsta.

Posojilnica v Mariboru (Narodni dom) sprejema prijave za peto avstrijsko vojno posojilo

ter daje potrebna pojasnila vsak delavnik od 8. do 12. ure popoldne ter od 3. do 6. ure popoldne.

Zadnja poročila došla v petek dne 22. decembra.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 21. decembra.

Uradno se razglša:

Vzhodno bojišče.

Armada fronta generala-feldmaršala pl. Mackensena: V gorovju v vzhodni Vlahiji živahnije artilerijsko delovanje.

Fronta generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa: Tudi večer so si Rusi prizadevali dobiti v svojo oblast oporišče predor pri Meste-Canecci. Šest navalov, katere je spremljal hud artilerijski ogenj, je odbila žilava vstrajnost hrabrega črnovojniškega orožniškega polka, katerega je izborna podpirala naša artilerija.

Armada skupina generala-feldmaršala princa Leopolda bavarskega: Pri c. in kr. četah je dan potekel mirno.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 21. decembra.

Francosko bojišče.

Severno od Arrasa so bili angleški oddelki ki so po močnem artilerijskem ognju udrli v naše najprednejše jarko, v protisunku vrženi nazaj. Na obeh straneh bregov reke Somme je jasno vreme pospeševalo artilerijsko delovanje, ki je bilo na posameznih odsekih zelo srdito. Zahodno od Villers-Carbonnel so udrli grenadirski gard in vzhodno-pruski musketirji v močno porušeno sovražno postojanko in so ujeli 4 častnike in 26 mož ter 1 strojno puško.

Fronta nemškega prestolonaslednika: Pri večidel malenkostnem artilerijskem ognju nobenega infanterijskega delovanja v večjem obsegu. Na fronti ob reki Aisnes je bilo odbitih več francoskih patrolj.

Vzhodno bojišče.

Fronta generala-feldmaršala princa Leopolda bavarskega: Med mestom Divinsk in jezerom Naroš je bil topovski ogenj od časa do časa mnogo živahnije. Napadi ruskih oddelkov severno-vzhodno od Godučiške in severno od Drisviaty so se z velikimi izgubami izjalovili. Ob kolenu reke Stohod severno od Helenina so Rusi brezuspešno poskušali iztrgati nemškima domobrančema ozemlja, ki smo ga pred nekaterimi dnevi zavzrli.

Fronta generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa: Opetovani ruski naval pri Meste-Canecci na vzhodnem bregu Zlate Bistrice so se vsled odporne sile avstro-ogrskega bataljonov izjalovili. Dalje proti jugu je bil sovražnik pogin iz nekaterih postojank.

Armada skupina generala-feldmaršala plem. Mackensena: V Veliki Vlahiji je bilo artilerijsko delovanje v gorovju živahnije. Dobruška armada je vrgla sovražnika iz nekaterih postojank zadnjih straž.

Macedonsko bojišče.

Nemški lovci so držali višine vzhodno od Paralovega ob kolenu reke Črne, za katere so se vršili hudi boji, proti močnim ruskim napadom.

Clamovo ministrstvo.

Clam-Martinic je bil poseben zaupnik Franc Ferdinandov in je za to gotovo tudi najbolj poučen o reformnih načrtih pokojnega prestolonaslednika. Radi tega je treba vsa poročila nemških listov o nemškem državnem jeziku in oklepitvi Galicije sprejeti z veliko rezervno, kakor se je zadnji čas sploh izkazalo, da nemški listi več vedo o ministrskih namenih, kakor je res.

Clam-Martinic je dober Čeh, o tem se ne da dvomiti, morda s samostojnimi nazori, koji se ne da jo utesniti v nobeno sedaj obstoječih čeških strank.

Kar pa posebno diči sedanjega ministrskega predsednika, je, da je brezpogojen, odločen Avstrijec. Avstrija in blagor Avstrije ter vladarske hiše mu je nad vse. On ne bo trpel nobenega skiljenja čez meje, naj ga zapazi pri kateremkoli narodu. V tem naziranju smo z novim ministrskim predsednikom Slovenci in Hrvati najožji soimšljeniki. To bo tudi podlaga, na kateri se bodo gotovo našli ožji stiki z novim ministrskim predsednikom.

Ves hrvatsko-slovenski narod se čuti zapostavljenega, da tudi v novem kabinetu ni nobenega za-

upnika avstrijskih Jugoslovancev. Češki Nemci so dobili kar dva. Posebno trdo čutimo to zapostavljanje pri ministrstvu, ki ima nalogo, Avstrijo nanovo preurediti. V tem oziru se morajo vendar vsi narodi zaslisiati.

Ne verjamemo, da bi se velike spremembe v notranjosti države zgodile že pred koncem vojske.

Ranjeni, padli in vjeti.

Domobranski pešpolk št. 26:

Padlo moštvo:

Črepinšek Alojzij, Celje;
Flakus Andrej, Maribor; Fischer Rudolf, Maribor;
Halbedl Anton; Hlastec Alojzij, Konjice; Hla Franc, Ptuj;
Kota Jožef, Otiški vrh;
Lesjak Herman, Konjice; Leskovšek Franc, desetnik, Laško; Lipovšek Jožef, Celje;
Majhen Franc, Ptuj;
Pistotnik Anton, desetnik, Slovenjgradec; Piheršek Anton, četovodja, Gornja Ložnica, Slov. Bistrica; Pogačnik Andrej, Ruše; Poljak Franc, Brežice; Posch Franc, Kamnica;
Špljet Franc, Sv. Peter, Brežice;
Trauner Ljudovik, Braslovče, Celje; Tsch Al., Ptuj.

Pešpolk št. 47:

Padli častniki:

Cornides pl. Krempach, praporščak;
Tonkii Oskar, stotnik.

Ujeti častniki:

Klingesberg Ivan, poročnik.
Hosch Herman, stotnik;

Padlo moštvo:

Bauer Aleksander;
Diosčegi Andrej; Doličič Matija, Maribor;
Geisler Franc, poddesetnik, Radgona; Grab Jožef, Radgona; Graf Jožef, Radgona; Grasmuck Avgust; Grinžl Vinko, poddesetnik, Lonč;
Janek Herman;
Kobale Janez, Maribor; Koren Andrej; Kruder Martin, Gornja Ložnica, Maribor;
Kaiser Andrej; Klekl Bogomir;
Markuš Franc, Maribor; Marovic Janez, Maribor; Masser Franc, Nemški Lonč; Merkam Dominik, Maribor; Muck Janez, Maribor;
Nagl Franc, Sv. Stefan; Nekrep Avgust, poddesetnik, Radgona;
Popelnak Franc, Statenbreg, Maribor; Pihler Janez, Selce, Maribor; Pučko Alojzij, Sv. Lenart; Pogačnik Anton, Ruše;
Račič Janez; Razborčan Alojzij, Gomilica; Rat Konrad, Maribor; Rudol. Andrej, Vrhloga, Maribor;
Rauch Alojzij, desetnik;
Schneck Leopold, desetnik, Leitersberg, Maribor; Schweiger Matija, poddesetnik, Maribor; Skober Jožef, desetnik, Maribor; Stupan Martin, desetnik; Sturm Alojzij, četovodja, Pobrežje, Maribor;
Vesnik Jožef, Morje, Maribor; Vauher Franc Loka, Maribor; Veber Franc, Radgona; Voniš Jožef, Radgona; Vtič Ignacij, Ptuj;
Zaro Janez; Zist Filip, Tinje, Maribor; Živko Franc, Maribor; Znidar Jožef, Staravas, Maribor.

Ujeto moštvo:

Ackerl Franc (Rusija);
Bäck Franc, Radgona (Rusija); Bauer Karol, (Rusija); Bencina Alojz (Rusija);
Černo Anton, Sv. Peter, Maribor (Rusija);
Damiš Tomaž, Maribor (Rusija); Drevenšek Anton, Ptuj (Rusija); Divjak Franc, Maribor (Rusija);
Eberhardt Martin (Rusija); Eichwald Bernh., (Rusija);
Faleš Alojzij, Vrhloga, Maribor (Rusija); Findeis Emil, desetnik (Rusija); Frankovič Jožef (Rusija); Furlan Jožef, (Rusija); Furlanič Vinko (Rusija);
Haluschnig Benedikt, Radgona; Hödl Alojzij, (Rusija);
Majhenič Avgust, Maribor (Rusija); Marrik Karol, desetnik, Maribor (boln. št. 17, Moskva); Medved Vinko, Maribor (Rusija); Meitz Mihael (Rusija); Mikolič Janez, Ptuj (Rusija); Mlinarič Franc, Zgornji Žerjavci, Maribor (Rusija); Müller Jožef, Radgona (Rusija); Muršak Stefan, Maribor, (Rusija);
Nemec Mihael, častniški sluga, Ptuj (Solikamensk, Perm, Rusija); Novak Anton (Rusija);
Peruš Avgustin, Slovenjgradec (Pavlovski Posad, Rusija); Piliš Franc, Sv. Jakob, Maribor (Rusija, Skobelev); Podbršek Jožef (Bogučar, Rusija); Pöderšnik Henrik, Maribor (Rusija); Požar Jožef, Brežice (Rusija); Probst Jožef, Gomilica (Črnjajev, Rusija); Puntigam Avgust, desetnik, Radgona (Vytegra, Olonec, Rusija);
Razman Jožef, desetnik, Sv. Lovrenc, Celje, (Volsk, Saratov, Rusija); Rekoč Ciril, enoletni prostovoljec (Rusija); Rep Franc, Maribor (Rusija); J. Regler (Orel, Rusija); Rigovič Alojzij (Rusija); M. Robnik, Maribor, Erzhajm (Berčinsk, Rusija); Romih Vinko, Brežice (Rusija);

Stolna ulica 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo.)

**Slovenci,
podpisujte
peto vojno
posojilo!**

V večje dobro urejeno mešano
trgovino želi 15 let staro, močno
in zdravo dekle, več slovenskega
in nemškega jezika stopiti v uk.
Iv. Selič pekarija Laški trg.

Lipov les

rezan in okrogel, kupuje po naj-
višji ceni kipar

Ivan Sojč,
Maribor, Reiser-jeva ulica št. 26.

Suhe gobe, vinski kamen, med, vosek,
kumno in janež, ter sploh vse deželne
pridelke
kupi veletrgovina

Anton Kolenc, Celje,

istotako tudi vsako množino raznovrstnih praznih
vreč in sodov.

Ivan Ravnikar

NA DEBELO! trgovina specerijskega, kolonijal-
nega blaga barv in zaloga mine-
ralnih voda NA DROBNO!

CELJE — Graška cesta šte. 21

kupuje po najvišji dnevni ceni vinski kamen,
kumno, janež, pristno strd in vosek.

URE
Taka posrežba

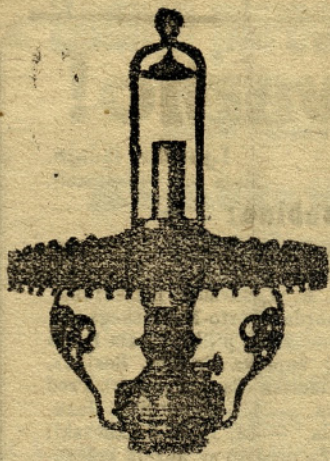
Velika zaloga ur, dragoc-
nosti, srebrnice in optičnih
peli po vsaki ceni.

Tudi na obroke. - Mostr. cenik
zastonj. - Gramofoni 20-200 K

Niklasta remont-ura K 550
Prisna srebrna ura K 7-
Original omaga ura K 94-
Kuhinjska ura K 10-
Budilka niklasta K 8-
Paročni prestani K 5-
Srebrne verižice K 2-

Vedeno jamstvo.

**Nasl. Dietinger
Theod. Fehrenbach**
urar in očalar
MARIBOR, Gosposka ul. 26
Kupujem zlatino in srebro.

Edina štajerska steklarska narodna trgovina
Na debelo! Na drobno!

FRANC STRUPI :: CELJE
Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in per-
celanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za
vodebe. — Prevzetje vseh steklarskih del pri cerkvah in stavbah.
Najsolidnejša in točna posrežba.

Ure! Ure!

V veliki izbiri in
po nizkih cenah.

Za vsako uro se jamči!

Prezidijske ure, Schaffhausen,
Zenith, Omega, Eterna
Očala: Za kratkovidne nova,
zbojshana stekla.

Franjo Bureš Maribor
urar, zlatomer in očalar,
Tegetthofova cesta 39. Prvi urar od glav. kolodvora.

OBČINSKIM URADOM

se naznanja, da ima tiskarna sv. Cirila v
Mariboru zopet na razpolago **Prošnje** in
Potrdila za klanje telet in mlade živine

Umetni **SIDA** je štirikrat cenejši kot pravi med ter bolj
redilen nego meso in jajca. Rabi se kot ma-
ža na kruh, za pecivo in močnata jedila, pospešuje prebavo, lajša bri-
pavost, zapeko, zasliženost, obenem pa tudi krepi itd. Poskus Vas
prepriča o izvrstnosti umetnega medu! Zavojček velja 35 vin. Naroča
se pri: **Josip Berda s. Ljubljana Zeljarska ulica šte. 13.**
Po pošti se pošilja najmanj 12 zavojčkov za 4 krone.

Kupim

vsako množino **lepo posušenih** gob (gle-
banj) po najvišji dnevni ceni. V prvi vrsti kravče
ali prave globanje, potem **posušene** turke,
brezovke, žemljariče, jelenovke, bodičarice ali
rumene ježovke, medvedove tace, laške lesičke,
navadne rumene (zlate) lesičke, sivke, pečenice,
golobarke, štorovke i. t. d. sploh vse užitne gobe.

Trgovci in nabiralci gob, ki bi se zanimali za
nakup oziroma nabiranje gob, naj pišejo na „Eksport
gob“ v Konjicah št. 62, Stajersko. — P. S. Pridem
na zahtevo v vsak kraj, da podučim nabiralce in
trgovce o nabiranju in nakupu raznih vrst.

Knjigarna, umetnine in muzikalije.
Goričar & Leskovšek
Celje

trgovina s papirjem, pisalnimi
in risalnimi potrebščinami na
debelo in drobno, priporoča:
trgovcem in preprodajalcem
velikansko izbero dopisnic
XX po raznih cenah. XX
Za gostilničarje:
Papirnat servijete vsled
novih predpisov namestnje v
Gradcu po zelo nizkih cenah.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celju
sprejema kot oficijelno mesto

**prijave na 5. davka prosto
avstrijsko vojno posojilo**

pod vsemi zakonito dovoljenimi ugodnostmi.

Rok za subskripcijo od 20. nov. do 16. decembra 1916.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju
registrovana zadruga z neem. zavezo.

Obrestuje hranilne vloge na:

4 1/4 %

od dneva vloga do dneva vzdiga.

Rentni davek plača posojilnica sama.

Daje posojila

na vknjižbo, na osebni kredit in na zastavo
vrednostnih listin pod zelo ugodnimi pogoji.
Prošnje za vknjižbo, dela posojilnica brez-
plačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

za stranke vsak delavnik od 9. do 12. ure
dopoldne.

Posojilnica daje tudi domače hranilnike.

v lastni hiši (Hotel „pri belem volu“) v Celju, Graška cesta 9, I. nadstr.